

Panorama de la narrativa contemporània

ISABEL LLAUGER RIBAS

Vaig coincidir amb Lolita Bosch a la llibreria 22 ja fa alguns anys, durant la presentació de la seva novel·la *La família del meu pare*, en la qual la genial frase inicial –«Jo no vaig néixer en un lloc sinó en una història»– ja en justifica la lectura.

Ja li havia llegit *Insólita il·lusió, insólita certesa* i em semblava, sense conèixer-la, una vitalista incombustible, lúcida i cosmopolita. Ens unia una infància comuna a la Barcelona del principi dels setanta, de vermut, Turó Park i Escola Thau. La seva capacitat narrativa, la seva empatia i el seu esperit engrescador, proper i amigable, va omplir l'espai i l'atmosfera en aquella tertúlia amb el llibreter Guillem Terribas.

Bosch sap el que es fa. Ho sap des de fa temps. Aquesta lectora voraç, ca-

paç i crítica amb el seu entorn, que ha tocat els gèneres infantil i juvenil amb encert i ha escrit llibres memorables on només amb una frase et transporta a un univers de sentiments i suggeriments, no s'equivoca.

Bosch té molt bona ploma i, tot i que és probable que ella no hi estigui del tot d'acord, també és molt bona editora.

A *Veus de la nova narrativa catalana* aquesta barcelonina de naixement i mexicana d'adopció es passeja, de manera assenyada i magistral, per una panoràmica (sempre n'hi poden haver d'altres) de la literatura catalana actual d'autors joves, nascuts tots ells a final dels seixanta i principi dels setanta, que introdueixen, amb una visió lúcida, un alè fresc, contundent i conseqüent al panorama literari de la nostra Catalunya del moment.

Bosch ofereix un recull *sui generis* i una tria d'autors que, segons el seu parer, tenen coses a dir. I ho fa, com tots aquells editors (Castellet entre altres) que en un moment donat, amb criteri independent i propi seleccionen el que els sembla. Per a Lolita és important el valor i l'essència del que diuen i volen dir aquests joves autors que trepitgen territori. I si a més a més l'estructura i la forma de la ploma dels seleccionats acompanya el missatge, la tria es converteix en una tasca gratificant i rodona.

A Veus de la nova narrativa catalana Bosch es passeja, de manera assenyada i magistral, per una panoràmica de la literatura catalana actual

Veus de la nova narrativa catalana

Selecció i pròleg de Lolita Bosch.
Editorial Empúries, 2010.
330 pàgines.

Són 41 textos d'autors catalans d'arreu de les nostres terres on, per sinuositats, cimeres i valls diferents, se'ns passeja als lectors saltant d'un temps a un altre, d'un missatge a un altre, d'un recurs narratiu a un altre.

Des de l'aparent fragilitat emotiva, sensible i en ocasions fugissera de Llúcia Ramis a la contundència, seguretat i ofici de Toni Sala, passant per l'esperit lúcidament pertorbador, la inseguretat i intranquil·litat d'un Pau Planas, l'estrenada editora aconsegueix oferir al lector un panorama calidoscòpi ple de diferents colors, textures i olors textuals de la narrativa catalana.

És un recorregut fantàstic on l'únic nexa d'unió és la voluntat i el criteri de Lolita Bosch de mostrar-nos el panorama plural, suggerent i evocador d'unes veus, diferents totes elles, amb moltes coses a explicar i maneres diferents de fer-ho. Ramon Erra, Francesc Serés, Borja Bagunyà, Mònica Batet, Roger Coma, Sebastià Alzamora són, entre altres, alguns dels noms que, en aquestes veus acotades en un moment de la història de la narrativa catalana, val la pena sentir i escoltar.

novetats GERARD BAGUÉ

CRISTINA MASANÉS
I CRISTINA OLIVER

Girona, 32 veus que fan ciutat

Ajuntament de Girona
Girona, 2011.

Un llibre que vol recollir la tasca de les associacions de veïns de Girona a través del testimoni dels seus presidents. Es complementa amb fotografies en blanc i negre de carrers i places. També inclou les dades de contacte de cada associació.

El teatre a Banyoles: una joia perdurable

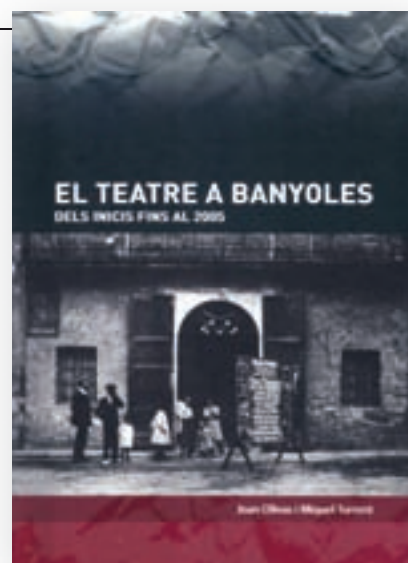
JORDI SALA LLEAL

És fàcil d'entendre que un llibre que fa un repàs històric complet de l'activitat escènica a Banyoles sigui un llibre importantíssim per a aquesta ciutat que estima el teatre i que en genera tant. Si, a més, la documentació és exhaustiva, fruit dels llargs anys que hi han dedicat els autors, i el llibre com a objecte (una coedició entre l'Ajuntament de Banyoles i la Diputació) és esplèndid, és natural que el resultat final sigui una joia. Des de la introducció, en què Miquel Torrent ret homenatge al coautor del llibre, Joan Olivas («l'home que en les èpoques dures ha aguantat el teatre banyolí»), aquest llibre és el tribut guanyat per tots aquells (Olivas, Enric Tubert, Joan Solana, i tants d'altres) sense els quals no s'entendria aquesta mena de biografia col·lectiva; però, a més, té el rigor històric necessari perquè els lectors ens puguem fer càrrec de l'evolució de les arts escèniques a la ciutat.

Lògicament, tot i que s'hi ressegueix perfectament l'evolució dels primers espais teatrals (des del Teatre de la Vila, on ara hi ha el Darder, fins a Can Vila, a la Plaça, passant pel Principal, a l'actual plaça del Teatre), el gruix del llibre es dedica al segle xx des de les acaballes del segle anterior, amb l'Ateneu i la fundació dels Catòlics, que s'ha de reconèixer com el nervi central de la vida teatral banyolina d'abans de la «modernitat», per dir-ho així. Aquesta època, fins a la guerra, hi està molt ben descrita: una virtut del llibre és que també és un mirall que reflecteix amb claredat la societat i la cultura popular de tot un país al llarg de les dècades. Els autors situen en la renovació de la Recreativa dels Catòlics, els anys vint, l'inici de la «primera gran època» del teatre de la ciutat, que s'estengué fins a la guerra. Després, i també amb una gran precisió, es narra tot el que va venir: la ruptura que inevitablement suposà el conflicte, la postguerra, la fundació d'una companyia cabdal

com va ser Teatre i Art, el paper crucial que van tenir al llarg dels decennis les comèdies, la passió i els pastorets, dels quals, anys després, Navarro, Solana i Xargay en van fer la versió autòctona, la decisiva contribució de les Nits d'Art dels seixanta a col·locar Banyoles en el mapa nacional de l'escena, la dualitat de formes d'entendre el teatre que simbolitzaven l'Agrupació d'Amics dels Catòlics i el Teatre Experimental Independent (el TEI, que amb els anys marxà de la ciutat i acabà essent «de Sant Marçal»), els últims anys del franquisme i la transició, la «revifalla» que van representar els grups dels setanta, l'ensorrament dels Catòlics (fet que, per cert, ens recorda que l'espai és l'eix de l'activitat teatral: l'esdeveniment va donar pas a una crisi creativa que va durar anys), el paper de Teatre d'Art i després de Babaus en la travessia del desert dels vuitanta... La descripció no solament abraça la producció del teatre banyolí, sinó que, conseqüent amb el títol (*El teatre a Banyoles*), al llibre també hi ha espai per informar del pas per la ciutat del teatre professional provinent de Barcelona, amb la qual cosa hi treu el nas la realitat escènica catalana de cada període (i, de passada, es recullen algunes anècdotes que no tenen pèrdua, com la de la reconciliació, a Banyoles, del gran Enric Borràs amb el seu germà Jaume). En aquesta feina de contextualització, val a dir que els autors han fet servir les fonts que calia (Curet, Fàbregas, Foguet... i, per cert, la relació final de diaris i revistes no recull tots els que s'han consultat).

Entre els mèrits que exhibeix, el llibre té la valentia d'establir èpoques i de valorar-les, no solament de descriure-les

JOAN OLIVAS I MIQUEL TORRENT

El teatre a Banyoles. Dels inicis fins al 2005

Ajuntament de Banyoles /
Diputació de Girona.
Banyoles, 2011.

Entre els mèrits que exhibeix, el llibre té la valentia d'establir èpoques i de valorar-les, no solament de descriure-les. D'aquesta manera, el període que s'enceta amb la inauguració de l'actual Teatre Municipal, el 1995, és batejat com la «dècada meravellosa» del teatre banyolí, uns anys on van adquirir una preponderància indiscutible les tasques de creació i de formació de Xicu Masó. A partir de llavors, han proliferat en un nombre insòlit les companyies que han demostrat capacitat per fer un teatre de tendència contemporània i de molt bon nivell. Una altra virtut del llibre, ben evident, és l'extraordinari arxiu fotogràfic que aplega (fins i tot amb la inclusió d'un CD), i que evita per sempre més el perill de la pèrdua i de l'oblit. Les imatges hi estan ben jugades: il·lustren el text i, sovint, també el complementen tot aportant-hi més informació. Un altre servei del llibre és l'utilíssim mapa històric dels espais teatrals que inclou. En l'apartat de peròs, hauria estat molt útil que, a part de les «Notes» finals, bàsicament constituïdes per una llista d'actors de les diverses companyies, s'hi hagués incorporat un índex onomàstic, així com un índex d'obres i d'autors esmentats, però ja s'entén que una feina així no s'hagi fet. No es pot tenir tot; i el que ja es té és molt, moltíssim. En fi, una joia perdurable, com el teatre a Banyoles.

Una mirada al passat de la Selva

JOSEP PALOMER

Amb aquest volum, la Selva s'incorpora a la resta de comarques que ja han vist sintetitzada la seva història en un sol treball, dins la col·lecció Història de les Comarques Gironines. Sota la coordinació de Narcís Figueras i Joan Llinàs, una trentena d'historiadors i investigadors han anat recopilant desenes d'històries locals, monografies i publicacions disperses per elaborar una primera compilació històrica d'aquesta comarca, de la mà de la Diputació de Girona.

Des de les formes d'explotar el mar i els boscos fins a les rutes de traginers o ferrocarrils, aquest llibre de la Selva ens deixa una imatge de comarca heterogènia que fa d'enllaç amb els territoris que l'envolten. La seva història està molt marcada per la influència de la ciutat de Girona sobre tota la zona, i per això els autors admeten que aquest volum depassa sovint els límits administratius selvatans, en el seu intent d'explicar

la globalitat dels fenòmens històrics, econòmics, culturals i sociològics de la zona. Els contrastos paisatgístics i socials de la Selva havien deixat un dèficit de visió històrica global de la comarca sencera que es reparen amb la publicació d'aquest volum.

L'obra, que s'estructura cronològicament per capítols, comença pels primers jaciments paleolítics, molt nombrosos a la comarca, i arriba fins als principals esdeveniments que van marcar la postguerra a partir de 1939. Amb aquest llibre podem fer una ullada a les restes arqueològiques de diversos poblat ibèrics i romans, com Montbarat o els Ametllers, per seguidament introduir-nos a l'organització de l'ardiaconat medieval de la zona, i anar fins a la Selva de l'època moderna i contemporània.

Els autors dels textos provenen d'àmbits molt diferents, i hi podem trobar des d'historiadors com Elvis Mallorquí fins a arqueòlegs de la talla d'Eudald Carbo-

NARCÍS FIGUERAS I CAPDEVILA,
JOAN LLINÀS I POL (coord.)

Història de la Selva

Col·lecció Història de les
Comarques Gironines.
Diputació de Girona.
Girona, 2011.

nell o Joan Abad, així com historiadors d'àmbit més local, com poden ser Mario Zucchitello o Joan Blanco. Tots plegats ens porten a un viatge cap al passat per fer-nos entendre millor la realitat d'aquesta comarca tan complexa.

DÍDAC FAIG

El cant de l'àngel

Editorial Mínima. Curbet CG.
Girona, 2011. 63 pàgines.

Dídac Faig (Anglès, 1935) va estudiar al Seminari de Girona i va publicar el seu primer poemari el 1983. Aquesta darrera obra està estructurada en tres parts (infantesa, joventut i maduresa) que barregen aspectes personals i fets destacats de la història.

LLUÍS PELL I JANOHER

Les batalletes de l'avi

Karacters.
La Bisbal, 2011.
201 pàgines.

Els relats de Lluís Pell, exalcalde de Monells, han estat recopilats i ordenats cronològicament per la seva néta Anna Pell. S'hi pot trobar des de la visita al poble d'un ministre d'agricultura fins a la constitució de la societat de caçadors.

ÒSCAR JANÉ I ENRIC FORCADA (ED.)

L'afrofrontera. De la dominació a l'art de transgredir

Editorial Afers. Catarroja, Figueres,
Perpinyà, 2011. 221 pàgines.

El grup Mirmanda, constituït per historiadors, sociòlegs, economistes, etcètera, aporta noves mirades sobre la frontera. El llibre recull les ponències del congrés celebrat a Cerdanya el 2010.

Tombes que generen vida

JOAN DOMÈNECH MONER

Judit Pujadó i Xavier Cortadellas han inaugurat la seva nova Editorial Sidillà –nom antic del desaparegut llogarret de Sant Romans de les Arenes– amb la publicació singular *Tombes i lletres*, inspirada en bona part en l'obra *Tumbas de poetas y pensadores*, de l'holandès Cees Nooteboom. Judit Pujadó ja havia tocat el tema necrològic –per dir-ho d'alguna manera– en el seu recent llibre *25 cementiris i dues tombes*, del qual ens vam fer ressò aquí mateix. Ara hi reincideix des d'una òptica diferent. Els dos editors –la Judit i en Xavier–, sense renunciar a treballar-hi com dos escriptors actuals més, s'erigeixen en impulsors de quaranta-una creacions literàries compostes davant les tombes de sengles figures de la literatura catalana –en sentit ampli, perquè n'hi ha també del País Valencià (quatre casos) i de les Illes (sis)–, realitzen així un homenatge singular als personatges desapareguts, els actualitzen i, alhora, donen peu a altres escrits de nous autors, possiblement menys coneguts i menys universals que els difunts però que van pel camí de ser-ho. La mort es converteix en vida. L'extensió exigida a aquest comentari no permet entrar en detalls sobre cada parella d'escriptors –el passiu, que rep la dedicatòria, i l'actiu, que la redacta–, però una mirada a les parelles formades permet fer-se una idea dels valors i possibilitats que hi podem trobar. Pompeu Fabra és evocat per Antoni Puigbert; Ramon Llull, per Albert Roca; sant Vicenç Ferrer, per Judit Pujadó, i així successivament es van formant la resta de parelles: Ausiàs March / Mireia Lleó; Guimerà / Lecina; Verdager / Comadira; Narcís Oller / Rosa Font; Maragall / Pons; Rusiñol / Bonet; Caterina Albert / Vicenç Pagès; Eugeni d'Ors / F. M. Àlvaro; Carner / J. Pujol; Carles Riba i Clementina Arderiu / Carles Duarte; J. V. Foix / X. Lloveras; Salvat-Papasseit / Subirana;

Sagarra / Bagunyà; Llorenç Villalonga / M. Comes; Pla / Pairolí; M. Manent / F. Prat; Bladé Desumvila / Sam Abrams; Rodoreda / M. M. Roca; Màrius Torres / D. Miquel; R. Leveroni / Cortadellas; E. Valor / Vicent Sanchís; Sales / Quim Torra; Rosselló-Pòrcel / N. Canyelles; Espriu / Ollé; Vinyoli / Màrquez; Palau Fabre / D. Pons; Pedrolo / De Manuel; Peruchó / V. M. Amela; Ferrater / Oles-ti; Fuster / Baixauli; V. A. Estellés / I. C. Simó; Blai Bonet / L. Bosch; Martí Pol / Lara; Porcel / Fiol; Moncada / Sáez Mateu; M. M. Marçal / Pàmias; i A. Vidal / A. Roig.

Les despulles dels escriptors més significats de casa nostra s'han anat a buscar en cementiris poètics; isolats, plens de solitud i pau, o bé en necròpolis enormes com la de Montjuïc de Barcelona –vuit de les tombes recollides al llibre pertanyen a aquest recinte–, on alguns difunts com Rusiñol –una ironia més de la seva trajectòria– jauen arran d'una via transitada per cotxes i no se salven del soroll. En alguna comptada ocasió les restes del difunt no estan tancades, sinó que s'han escampat en forma de cendres per algun lloc relacionat amb el personatge. Alguns dels autors que han escrit peces noves ho han fet de manera descriptiva, remarcant el paisatge de l'entorn. Uns altres han evocat la figura i l'obra del difunt.

Llegir aquest llibre és lligar perfectament passat, present i futur en una sola lectura literària. El llibre impacta. És una troballa

JUDIT PUJADÓ I XAVIER CORTADELLAS (coord.)
Tombes i lletres.
Homenatge fotogràfic i literari a 41 escriptors nostres
Edicions Sidillà.
La Bisbal d'Empordà, 2011.
184 pàgines.

Uns tercers l'han interpel·lat o l'han fet parlar a la seva manera, entrant en el terreny de la ficció. La cronologia de les personalitats és àmplia, des del segle XIII fins avui. També, geogràficament, uns són lluny i uns altres a tocar. Entre la prosa creativa no deixa d'haver-hi, encara, molta informació divulgativa i, a vegades, anecdòtica sobre els literats homenatjats, des d'aquells que han passat per més d'una tomba a aquells que no n'han necessitat cap. La terra catalana acull fills pròdigs retornats, amb formes diferents de pensar –Carner, Eugeni d'Ors–. N'hi ha que veuen passar els dies dins de sepultures monumentals, uns altres ho fan en nínxols senzills, i alguns encara en un total anonimat.

Les visites dels escriptors novells s'han materialitzat en 41 autèntiques glosses literàries. Jordi de Manuel, davant la tomba de Pedrolo, confessa que «veure tots aquests noms és obrir les portes del passat». Llegir aquest llibre, hi afegeixo jo, és lligar perfectament passat, present i futur en una sola lectura literària. El llibre impacta. És una troballa. Un excel·lent punt de partida per a una editorial que s'estrena.

La tercera via filosòfica

DAMIÀ BARDERA POCH

Avalat pel premi d'assaig Càtedra Blasco, aquest llibre és un bon exemple de filosofia raonable i rigorosa, que persegueix la claredat i la resolució d'aquells problemes que, si bé ens preocupen i fins i tot ens inquieten, queden més enllà de l'estricta coneixement empíric: problemes com ara la pena de mort, els drets dels animals o l'adopció, entre altres. Defez tracta aquestes qüestions amb el desapassionament necessari per fer bona filosofia, l'objectiu de la qual no és sinó l'aclariment conceptual. Al capdavall, tal com afirma l'autor, l'aclariment comporta canvis en la nostra actitud i en les maneres d'actuar i de concebre la realitat. Per tant, la reflexió filosòfica, lluny de voler prohibir res o intentar fer demostracions definitives, es presenta com la condició de possibilitat per persuadir o convèncer a través d'exemples, comparacions o arguments que treguin a

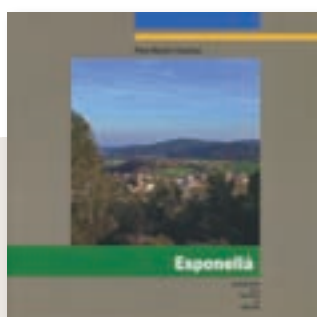
la llum contradiccions, realitats insatisfactòries, etc. La reflexió filosòfica, doncs, s'entén així com una mesura higiènica a l'hora de tractar alguns dels assumptes que, com a humans, encara tenim pendants. Ara bé, aquesta mesura s'allunya, d'una banda, de les propostes de màxims heretades del pensament d'arrel socraticoplatònica i, de l'altra, de les postures relativistes, inconscients i finalment derrotistes del pensament postmodern. O, dit d'una altra manera: si bé cal que abandonem definitivament la idea d'una filosofia legitimadora, protectora i guia de la racionalitat, no hem de caure en el parany de pensar que en el món tot és discurs i que totes les opinions valen el mateix. En aquest sentit, tant el prefaci del llibre com el primer capítol, titulat «El compromís del filòsof», són la clau de volta per entendre no només quina és (o quina ha de ser) la funció de la filosofia, sinó també el paper que juga

ANTONI DEFEZ

Assumptes pendants. Set qüestions filosòfiques d'avui

Premi d'assaig Càtedra Blasco.
Publicacions de la Universitat
de València. València, 2011.
125 pàgines.

PERE BOSCH

Espanellà

Quaderns de la Revista de Girona.
Diputació de Girona.
Girona, 2011. 96 pàgines.

Un amè viatge pel paisatge, la història i les anècdotes d'una població plena de contrastos. Pere Bosch repassa la vitalitat associativa, el franquisme, l'èxode rural o la història d'un restaurant molt apreciat pels escriptors. Primera guia del poble.

FRANCESC SERÉS I JORDI PUIG

La Garrotxa

Tringle Postals.
Sant Lluís, 2011.
340 pàgines.

El fotògraf Jordi Puig, col·laborador de la *Revista de Girona*, ha retratat els paratges naturals de la Garrotxa amb sensibilitat i encert. L'escriptor Francesc Serés, instal·lat a la comarca, en fa el recorregut literari. Inclou els textos en castellà, anglès i francès.

el filòsof en una societat descreguda però, alhora, àvida de nous mites. El filòsof, doncs, lluny del model platònic del filòsof-rei, no té cap missió política, sinó que «primordialment ha d'ocupar-se de la vida pròpia, tot i que, fent això, pot ajudar també a millorar la situació dels altres». I és que, al capdavall, reflexionar en solitud sobre allò sagrat, sobre el suïcidi, l'eutanàsia, la pena de mort, la identitat de les persones i dels col·lectius, etc. no és sinó una manera de millorar la pròpia situació i, de retruc, la situació d'aquells que mirin d'arreglar alguns dels seus assumptes pendants.

Benvinguda, Nancy

COSTA-PAU MANUEL

Només de començar a llegir *Un hotel a la costa*, el lector se sorprèn que la seva autora, Nancy Johnstone (Bath, Regne Unit, 1906 – Amèrica del Sud, ?) hagi estat fins ara ignorada dins l'edició en llengua catalana. El text original anglès va aparèixer en dos volums, *Hotel in Spain* (1937) i *Hotel in flight* (1939), per exigència, segons el traductor i curador editorial de la versió catalana, Miquel Berga, de les condicions d'espai i temps que n'emmarquen la temàtica i el procés de redacció, és a dir, un indret de la costa selvatana, Tossa de Mar, i el desplegament republicà que desfermà la guerra de 1936-39.

Nancy Johnstone comença el seu text amb inconfusible intenció literària, responant a un gènere molt en voga aleshores en el panorama creatiu anglès que abraçava el viatge, la descoberta d'altres àmbits i gèneres de vida contemporània, la recerca de possibles solucions d'existència personal més enllà de les formes establertes pel sistema britànic avançat. Arriba a Tossa en 1934 i l'afecten, ben segur, els espetecs dels fets d'Octubre. Però res no pertorba la simbiosi pagesia / vida marinera de Tossa ni la qualitat silvestre de l'entorn.

Hi arriba amb el seu marit Archie, redactor d'un important diari londinenc, i tots dos decideixen recomençar allí l'existència, en aquell «paradís blau». Constaten que la població, sense detriment dels gèneres tradicionals, sap acollir aventurers, descobridors, artistes, lletraferits, junt amb els estiejants industrials i artistes autòctons. Érem molt lluny del turisme de masses. Aquell era un turisme esperonat per esperits «diferents» i fornit, òbviament, per ciutadans reeixits. Nancy i Archie decideixen de fer-ne el seu nou mitjà de vida. Aixequen Casa Johnstone, llur «hotel a la costa», que en un tres i no res es revela un èxit.

Tot parlant del seu nou arrelament, de clients, de nous amics, del sentit pràctic i el caràcter obert dels pobletans, el text de Nancy aplega notícies i dona entrada a consideracions sobre l'agreuiment social i polític del país. Davant el colp militar de juliol de 1936, els Johnstone prenen partit immediatament a favor de la legalitat republicana i de seguida reproveixen sense discussió el pacte de no-intervenció en la guerra subscrit pel govern britànic.

Refusen totes les ofertes de repatriació de vaixells britànics i francesos que toquen Tossa o hi fondegen. Nancy i Archie ja són a llur pàtria. I únicament se n'aniran amb la gran reculada republicana. Ho fan en companyia del grup de nens i nenes que han viscut amb ells a Casa Johnstone, que precisament, durant els darrers mesos de guerra, Nancy i Archie han convertit en residència d'infants refugiats.

Un hotel a la costa és una obra imprescindible al costat de textos contemporanis de pretensió potser més política, com ara d'Orwell o de Bates. No podríem deixar d'esmentar la naturalitat i l'encert amb què el traductor posa en llengua catalana els registres, el tremp i el to agosarat i juvenívol de l'original.

***Un hotel a la costa*
és una obra
imprescindible
al costat de textos
contemporanis
de pretensió potser
més política, com ara
d'Orwell o de Bates**

NANCY JOHNSTONE
Un hotel a la costa
Tusquets Editors.
Barcelona, 2011.
386 pàgines.

ISABEL OLIVA
L'obrador del vitraller
CCG Edicions.
Girona, 2011.
90 pàgines.

Isabel Oliva (Girona, 1924) és una escriptora tardana que va començar la seva incursió a la poesia després de la jubilació. Aquesta obra va quedar finalista al XII Premi Maria Mercè Marçal de poesia. El vitraller és aquí la metàfora del poeta.

Josep Pla, en píndoles

LLUÍS FREIXAS MASCORT

Entre els grans escriptors, la tendència a la hipèrbole i a la frase grassa i sentenciosa hauria de ser una feblesa excusable, gairebé com una malaltia professional. La tenien autors tan diferents com Wilde, Chesterton, Mark Twain, Borges i algun altre, i les seves obres constitueixen una mena de supermercat universal de les citacions, a les lleixes del qual sempre s'hi troba l'adequada. L'equivalent nostrat és, òbviamment, Josep Pla, i potser per això mereixia una compilació com *Josep Pla oral*, que recull 183 opinions genuïnament planianes –per a bé i per a mal– en un volumet lleuger, llegidor, i que cap a la butxaca de l'americana.

El llibre és fill de les converses que Josep Valls (Sant Feliu de Pallerols, 1944) va mantenir amb l'escriptor entre 1973 i la seva mort, el 23 d'abril de 1981, i que van tenir lloc al Motel Empordà de Figueres, al mas Pla o *in itinere*, mentre el passejava pel país en cotxe. Valls, que ja havia publicat extractes d'aquestes converses –*Josep*

Pla inèdit (1982), *Josep Pla, converses a l'Empordà* (1986), i la suma corregida i augmentada dels dos anteriors, *Pla de conversa* (1997)–, redueix les expansions orals de què va ser testimoni o receptor directe a una frase, un paràgraf a tot estirar. Així, com fet a quatre mans, ens arriba un llibre molt modern en la forma, ja que el gènere aforístic ha estat relançat avui per les restriccions formals de l'omnipresent Twitter, amb el qual han establert paral·lismes Oriol Pi de Cabanyes (*La Vanguardia*, 11-04-2011) o Salvador Garcia-Arbós (*El Punt*, 23-04-2011). La brevetat i la lleugeresa lloades per Gracián són un valor en alça avui, entre tanta pressa i tanta informació. Ja ho va vaticinar Italo Calvino, i Twitter no fa sinó corroborar-ho.

Al marge de l'actualitat de la forma, l'antòleg i editor ha tingut l'encert de servir-nos unes quantes opinions que semblen pensades per a avui mateix. Quan llegim els punts de vista de Pla sobre la capacitat dels catalans per governar, l'auge de la nova cuina o la crisi de la tradicional, un sospita que o bé Pla tenia el do de la profecia o el món, malgrat tot i en essència, ha canviat poc. Valls acostava el lector a Pla sense subterfugis i això –novament per a bé i per a mal– fa que el llibre no només contingui aforismes, sentències i algunes opinions i/o descripcions de fets i persones més o menys calibrades, sinó també algun estirabot i alguna generalització de solvència dubtosa, com les descripcions que fa dels caràcters locals i nacionals.

Josep Valls faria molt bé d'abandonar la tramoia i sortir a escena per regalar-nos, amb veu pròpia, un perfil de l'autor —i un perfil d'autor

JOSEP VALLS

Josep Pla oral

A Contra Vent Ed.

Barcelona, 2011. 133 pàgines.

A banda de qualsevol altra consideració, *Josep Pla oral* fa evident, com les transcripcions anteriors de les converses amb Pla, que Josep Valls faria molt bé d'abandonar la tramoia i sortir a escena per regalar-nos, amb veu pròpia, un perfil de l'autor –i un perfil d'autor–, l'aproximació personal a Josep Pla d'un testimoni de luxe.

XAVIER CORTADELLAS

El poble dels Centfocs

Edicions Sidillà.

La Bisbal, 2011.

386 pàgines.

El millor llegat de la literatura oral transmès per més de cent homes i dones de les Gavarres. Més de 70 històries i llegendes de bruixes, goges, llops, dracs, dones encantades... Veritats que s'expliquen i que potser no han passat mai.

DAVID PAGÈS I CASSÚ

500 raons per parlar català

CCG Edicions.

Girona, 2011.

152 pàgines.

Un inventari d'arguments que vol refermar en els ciutadans de Catalunya el compromís amb la llengua catalana. Amb pròleg de Carles Duarte, el llibre és un heterogeni catàleg on hi ha opinions de catalans de soca-rel i de nousvinguts.

Lovecraft a l'Alt Empordà

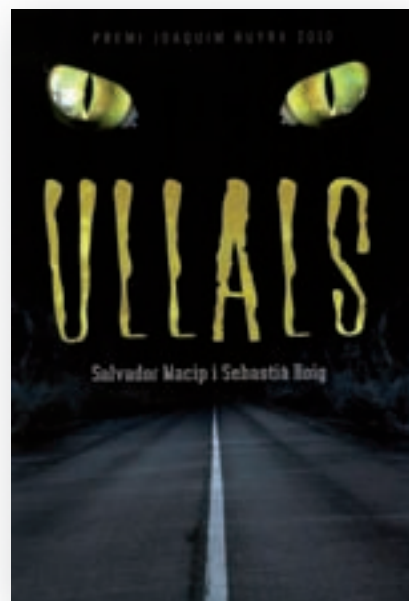
JOSEP PASTELLS

Portada impactant, quasi terrorífica, títol breu i encertat i trama inspirada en fets reals que provoca un interès instantani: els autors de la memorable novel·la eròtica *Mugrons de titani*, Salvador Macip (Blanes, 1970) i Sebastià Roig (Figueres, 1965), han bastit la seva darrera obra, *Ullals*, premi Joaquim Ruyra 2010, amb materials que no només són sòlids a primera vista sinó que resisteixen perfectament els embats dels lectors més exigents. Si algú s'entreté a llegir els agraïments que tanquen la novel·la, s'adonarà que Macip i Roig esmenten el cop de mà d'H. P. Lovecraft des de la dimensió desconeguda. No és cap gest gratuït, sinó el reconeixement d'unes influències literàries que els han permès crear una atmosfera que sembla sorgida de la ploma de l'escriptor de Providence, un món ple de misteris, horrors i malsons que confronten personatges i lector amb l'evidència que els monstres són pertot arreu.

Ara fa cinc anys, els diaris es van fer ressò de la fugida d'un grup de joves d'una masia isolada de Sant Llorenç de la Muga on se'ls tancava en gàbies i se'ls maltractava amb l'objectiu de reformar-los. *Ullals* parteix d'aquestes informacions periodístiques per convertir-se en un thriller psicològic marcat per la desesperació de Vicent Paterna, un adolescent conflictiu internat prop de l'imaginari poble alternat pordanès de Pelallops, i dels seus companys, que també es troben sotmesos als peculiars mètodes educatius del centre La Floresta (dirigit per un capità amb aspecte de patriarca bíblic) i a l'amenaça dels *feréstecs* que els assetgen. «Les bèsties d'aquests paratges deuen ser descomunals», pensa el protagonista quan, a la nit, sent «una ràfega de grunys aguts, sortida dels boscos, que travessa l'aire amb la força d'una canonada». Són uns «esbufecs roncs,

greus i salvatges» que ressonen «com si sorgissin de dins de la terra i no de la boca d'un animal». Els inquietants éssers ideats per Roig i Macip s'assemblen una mica als «zombis» ràpids, forts i violents de la pel·lícula *28 Days Later*, de Danny Boyle, la persistència del perill exterior és similar a la que es percep en westerns com *Fort Apache*, i el desig de Vicent i els seus companys d'escapar de les urpes del capità i els seus sequaços s'equipara amb l'ànsia de llibertat dels protagonistes de *Fuga d'Alcatraz*. Amb ingredients tan nutritius, amanits sovint amb la banda sonora de Prodigy i Katrina & the Waves, *Ullals* irromp a la literatura catalana amb la força d'una història de terror clàssic que, com moltes de les de Stephen King, pot interessar a lectors de qualsevol edat. I és que situar aquesta obra en l'àmbit de la narrativa juvenil seria un error tan gran com donar per fet que les novel·les escrites per ser llegides al tren són incompatibles amb la bona literatura. *Ullals* es pot entendre també com un homenatge als escriptors modernistes catalans, o com la prova més concloent que sovint és preferible suggerir que mostrar, o com la constatació que de vegades escriure a quatre mans pot resultar molt profitós.

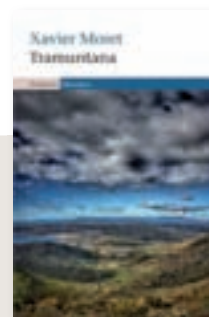
Ullals es pot entendre com la prova més concloent que sovint és preferible suggerir que mostrar, o com la constatació que de vegades escriure a quatre mans pot resultar molt profitós

SALVADOR MACIP
I SEBASTIÀ ROIG

Ullals

Ed. La Galera.
Barcelona, 2011.
225 pàgines.

XAVIER MORET
Tramuntana

Editorial Empúries. Barcelona, 2011.
304 pàgines

Max Riera, el protagonista d'altres novel·les de Moret, passa uns dies de calma a l'Empordà quan rep la trucada del seu editor que engega la seva nova aventura. El viatger i escriptor instal·lat a Centenys aprofita per oferir una visió gens complaent de la comarca.

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

CURBET, Jaume. *La seguretat en la societat del risc, Girona, 17, 21, 24, 26 i 28 de gener de 2011*. Girona: Càtedra Ferrater Mora, 2011, 105 p.

ART I CULTURA

DALÍ, Gala. *La vida secreta: diari inèdit*. Figueres: Galàxia Gutenberg / Fundació Gala-Salvador Dalí, 2011, 120 p.

FORCADA i CASANOVAS, Josep M. (et al.). *Diàlegs creadors de cultura: 198 Sopar Hora Europea*. Girona: Àmbit Maria Corral d'Investigació i Difusió, 2011, 40 p.

CIÈNCIES APLICADES. MEDICINA I TECNOLOGIA

SERRANO TIERZ, Ana; JULIÁN PÉREZ, Fernando; ESPINACH ORÚS, Francesc Xavier. *Estrategias de comunicación en el diseño de envases*. Girona: Documenta Universitaria, 2010, 181 p.

TARRÉS i TURON, Josep. *Gestió de projectes: programació i context gràfic*. Girona: Escola Politècnica Superior, Universitat de Girona, 2011, 119 p.

VILA, Pep (ed.). *El receptari de medicina popular i supersticiosa (1580-1620) de Joan Saló i Estrader*. Girona: Ajuntament de Girona / Col·legi de Farmacèutics de Girona, 2011.

CIÈNCIES NATURALS I MATEMÀTIQUES

GASPAR, Álvaro; MARTORELL, Josep Maria; VILASÍS, Xavier. *Anàlisi numèrica per a l'enginyeria TIC: guia estudi*. Girona: Documenta Universitaria, 2010, 126 p.

—*Probabilitat i processos estocàstics per a l'enginyeria TIC: guia estudi*. Girona: Documenta Universitaria, 2010, 173 p.

LÓPEZ LARROSA, Albert; GONZÁLEZ POTRONY, Gemma. *Cetacis del cap de Creus*. Figueres: Enric Borràs Montserrat, 2010, 176 p.

REGUÉ, Joan Ramon. *Teoria electromagnètica: guia d'estudi*. Girona: Documenta Universitaria, 2010, 78 p.

RIBÓ i PAL, Miquel; PAJARES VEGA, Francesc Xavier. *Circuits d'alta freqüència*. Girona: Documenta Universitaria, 2010, 251 p.

GASTRONOMIA I CUINA

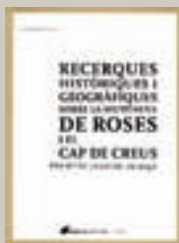
COMADIRA, Narcís. *Fórmules magistrals: un dietari amb il·lustracions de l'autor i un índex de plats i productes*. Barcelona: La Butxaca, 2011, 276 p.

MOLINS PONS, M. Rosa; SUADES MARIGOT, Jordi (editors). *La cuina de Cerdanya: receptes i àpats*. Sant Vicenç de Castellet: El Farell Edicions, 2011, 120 p.

HISTÒRIA I BIOGRAFIA

Girona judaica 5. Temps i espais de la Girona jueva. Girona: Ajuntament de Girona, 2011.

GIRONELLA i GRANÉS, Josep Maria. *Els molins i les salines de Castelló d'Empúries al segle XIV*. Lleida: Pagès Editors, 2010, 356 p.

JAUBERT DE PASSÀ, F. *Recerques històriques i geogràfiques sobre la muntanya de Roses i el cap de Creus* [traducció d'Enric Prat]. Roses: Ajuntament de Roses, 2010, 204 p.

LLAMAS RUIZ, Andreu; CÁCERES HERNÁNDEZ, Pepi. *Guia submarina de las Illes Medes y la Costa del Montgrí*. Barcelona: Anthias, 2010, 184 p.

PEYTAVÍ DEIXONA, Joan. *Antroponímia, poblament i immigració a la Catalunya moderna: l'exemple dels comtats de Rosselló i Cerdanya, segles XVI-XVIII*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2010, 892 p.

SOBREQUÉS i CALLICÓ, Jaume. *L'Onze de Setembre i Catalunya: guerra, resistència i repressió*. Barcelona: Base, 2011, 256 p.

SOBREQUÉS i VIDAL, Santiago. *Catalunya al segle XV: de la Sentència*

de Casp al Regnat de Ferran II el Catòlic. Barcelona: Base, 2011, 156 p.

VICENS VIVES, Jaume. *Ferran II i la ciutat de Barcelona*. Barcelona: Editorial Vicens-Vives, 2011, 424 p.

LINGÜÍSTICA. ESTUDIS LITERARIS

AGUILÓ, Anna (coord.). *A l'ombra de Josep Pla: cinc escriptors-periodistes gironins de la República*. Palafrugell: Fundació Josep Pla, 2011, 70 p.

LITERATURA

BUSQUETS i GRABULOSA, Lluís. *Albada a Lisboa*. Badalona: Alisis Llibres, 2011, 184 p.

DAUSÀ MASCORT, Jordi. *Els Fak Eh*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, 64 p.

—*La caixa de les joies*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, 72 p.

MORET, Xavier. *Tramuntana*. Barcelona: Empúries, 2011, 304 p.

OLIVA, Isabel. *Ària per a una sola corda*. Lleida: Pagès Editors, 2011, 96 p.

VILANOVA, Anna. *Marcel, mi hijo extraordinario* [pròleg d'Albert Espinosa]. Barcelona: Comanegra, 2011, 224 p.

TERRITORI

CIURÓ GABARRÓ, Joaquim. *La Costa Brava de los años sesenta*. Lloret de Mar: Club Marina Casinet, 2011, 284 p.

COLELL i MALLA, Jordi. *Sol i amb la meua ombra: a peu des del cap de Creus fins al cap de Fisterra*. Tarragona: Silva Editorial, 2011, 330 p.

FERRÉS GURT, Lluís. *Secretos del Mediterráneo: el ágora y el laberinto*. Barcelona: Juventud, 2010, 293 p.

Garrotxa: *Zona volcànica*. Granollers: Editorial Alpina, 2011, 100 p.

PRIOR i CANALES, Ramon. *Girona endins*. Girona: Papers on Demand, 2011, 119 p.

SURROCA SENS, Joan (et al.). *Els masos del Montgrí*. Torroella de Montgrí: Can Quintana-Museu de la Mediterrània, 2010, 208 p.